

Research Paper

A Comparative Study on the Position of Women in Islam and the West by Emphasizing the Views of Imam Khomeini (RA) and Ayatollah Khamenei

Hassan Hajizadehanari^{1*}, Mohammad Rasoli²

1. Assistant Professor Department of Islamic Education and Training, Campus Shahid Chamran, Farhangian University, Tehran, Iran

2. Ph.D Department of Humanities and Social Sciences, Martyrs of Mecca Higher Education Center, Farhangian University, Tehran, Iran

Received: 2023/02/10

Revised: 2023/07/31

Accepted: 2023/08/21

Use your device to scan and read the article online

DOI:

[10.30495/jzvi.2023.31573.3976](https://doi.org/10.30495/jzvi.2023.31573.3976)

Keywords:

woman, feminism, Islam, West.

Abstract

Introduction: A woman plays a role as a foundation in the home and society, Because on the one hand, by playing the role of a wife, mother, and proper planning, she drives away the shortcomings of motherhood from life, and it replaces spiritual values, and on the other hand, it is responsible for humanizing, Therefore, neglecting this group can impose irreparable consequences on the society, In this regard, in order to achieve the real position of women, it is necessary to comparative comparison the views raised in women's affairs, such as Islam and the West.

Methods: In this research, a mixed method (qualitative-quantitative) has been used, For the qualitative part (coding and extraction of themes) the theme analysis method was used in the MAXQDA environment, and for a small part, FMEA risk management technique has been used.

Findings: The research findings have shown that 120 expressive phrases and selective texts are organized into 25 basic themes and 6 organized themes, they are classified in relation to the position of women, Among the harms that have been identified based on the western model in the society, there are 23 risks in 5 potential effects, The risk level of all of them has been reported as obvious and serious. By identifying and extracting the guidelines of the Supreme Leader and Imam Khomeini (RA) as (Taking role models from the prominent women of Islam, paying attention to the jihad of explanation, paying attention to the rights and responsibilities of women according to their physical and mental abilities) Risks have been reduced to an acceptable level.

Citation: Hajizadehanari H, Rasoli M. Comparative comparison of the position of women in Islam and the West by emphasizing the views of Imam Khomeini (RA) and Ayatollah Khamenei. Quarterly Journal Women and Society. 2023; 14 (55): 77-90.

***Corresponding author:** Hassan Hajizadehanari

Address: Assistant Professor Department of Islamic Education and Training, Campus Shahid Chamran, Farhangian University, Tehran, Iran.

Tell: 09126141156

Email: hajizadeanari@gmail.com

Extended Abstract

Introduction

As a creature of divine creation, women are equally influential and important in the system of existence, that men are influential in this system. But it can be seen that from the beginning of history until now, for various reasons and in different ways, the life of this human species has always been subject to many ups and downs, and in most cases, it has been oppressed. Based on this, in this research, with the aim of explaining the position of women in Islam and the West, emphasizing the views of Imam Khomeini (RA) and Ayatollah Khamenei, it has been tried. while collecting, identifying and extracting key concepts; Damages that are caused to women and society based on the western model, The solutions for their recovery and women's dignity should be extracted and inferred from the orders.

Methods

The present research is based on practical purpose and in terms of its nature and method, it is descriptive-analytical and in terms of the method used, it is mixed (combined) in an exploratory way. For this purpose, since the purpose of the current research is to explain the position of women in Islam and the West by emphasizing the views of Imam Khomeini (RA) and Ayatollah Khamenei, maxqda software was used to code and analyze the content. MAXQDA is used in different qualitative research approaches such as thematic analysis. Content analysis seeks to extract prominent themes of a text at different levels. Which organizes the themes based on a specific procedure: A- The main themes (codes and key points in the text), b- Organizing topics (categories obtained from combining and summarizing the main topics), C- Overarching themes (excellent themes that include the principles governing the text as a whole). In the quantitative section, FMEA risk management technique is used for analysis. In this way, after coding the content using a qualitative method, the harms of the position of women based on the western model have been extracted from the statements of the Supreme Leader and Imam

Khomeini (RA). Then, the risk level has been evaluated and suggestions have been made if the damages are obvious.

Findings

Women's rights and status are one of the issues of concern to lawyers and human rights advocates today. Due to the fact that women make up half of the human societies in terms of quantity. Ignoring this group and their rights is considered unwise. However, women's rights and defining the status of women have become complicated in both secular and religious societies. In the Islamic system, women as human beings can actively participate with men in building the Islamic society, but not as an object, She does not have the right to lower herself to such an extent, nor do men have the right to think of her like that. As the western society is caught up in it and it is mentioned in the present research, So that based on the findings of the present research (analysis of documents by thematic analysis method using MAXQDA software) 120 codes in 6 dimensions (women's crisis with 26 codes, happiness with 26 codes, rights and responsibility with 24 codes, justice with 10 codes, Dignity with 18 codes, presence in the community with 16 codes) related to women and their place in the Islamic society and the West are extracted from the documents and writings of Imam Khomeini (RA) and Ayatollah Khamenei. that the harms resulting from paying attention to the western female model have led to the identification of 23 harms with 5 potential harms (instrument of ideology, anti-religion, collapse of the family foundation, prioritization of gender over humanity, deterioration of future generations) using FMEA risk management technique. Meanwhile, all the identified potential harms of women based on the western model have been reported at the level of obvious risk, but the collapse of the family foundation and anti-religion with risk values of 630 and 567 are at a more serious level.

Discussion

In the teachings of Islam, human values are the criteria for measuring people, Designed for men and women alike, And because the

origin of values and virtues is the soul and soul of man, not his body, Men and women are not different in soul and spirit. Islam has not given developmental rights to men and women, and it never gives priority to men over women and has observed the principle of human equality regarding men and women.

Conclusion

In order to restore the dignity of women in the society, the following suggestions have been extracted from the statements of Imam Khomeini (RA) and Ayatollah Khamenei; (modeling prominent women of Islam, Paying attention to explaining, paying attention and emphasizing women's rights and responsibilities based on sexual abilities and facts, Cultural interaction with the world based on taking advantage of the positive aspects and benefits of society, increasing the level of information and education of women).

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All participants in the study participated in the study by filling out a consent form, and the researchers assured them that the results of the research were confidential.

Funding

All financial resources and costs for research and publication of the article have been paid by the authors and no financial support has been received.

Authors' contributions

The present article is the result of the study and efforts of all authors.

Conflicts of interest

This research is not in conflict with personal or organizational interests.

مقاله پژوهشی

مقایسه تطبیقی جایگاه زنان در اسلام و غرب با تأکید بر دیدگاه امام خمینی(ره) و آیت الله خامنه‌ای

حسن حاجی‌زاده اناری^{۱*}، محمد رسولی^۲

۱. استادیار گروه معارف و تعلیم و تربیت اسلامی، پردیس شهیدچمران، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران
 ۲. دکتری گروه علوم انسانی و اجتماعی، مرکز آموزش عالی شهدای مکه، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر مقایسه تطبیقی جایگاه زنان در اسلام و غرب، با تأکید بر دیدگاه امام خمینی(ره) و آیت‌الله خامنه‌ای است.

روش: تحقیق حاضر، از روش آمیخته کیفی - کمی استفاده کرده است به طوری که برای بخش کیفی (کدگذاری و استخراج مضامین) از روش تحلیل مضمون در محیط MAXQDA استفاده شد و برای بخش کمی از تکنیک مدیریت ریسک FMEA بهره برده شده است.

یافته‌ها: یافته‌های تحقیق نشان داده است که ۱۲۰ عبارت بیانی و متون گزینشی در ۲۵ مضمون پایه و ۶ مضمون سازماندهی شده، در رابطه با جایگاه زنان طبقه‌بندی شده‌اند؛ در این میان آسیب‌هایی که مبتنی بر الگوی غربی در جامعه شناسایی شده‌اند، ۲۳ ریسک در ۵ اثر بالقوه بوده که سطح ریسک همه آن‌ها بارز و جدی گزارش شده است، که با شناسایی و استخراج رهنمودهای مقام معظم رهبری و امام خمینی(ره) (چون الگوگیری از زنان برجسته اسلام، اهتمام به جهاد تبیین، توجه به حقوق و مسئولیت زنان متناسب با توانایی‌های جسمی-ذهنی) مقادیر ریسک‌ها به سطح قابل قبول کاهش داده شده‌اند.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۱/۲۱

تاریخ داوری: ۱۴۰۲/۰۵/۰۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۵/۳۰

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

[10.30495/jzv.2023.31573.3976](https://doi.org/10.30495/jzv.2023.31573.3976)

واژه‌های کلیدی:

زن، فمینیسم، اسلام، غرب

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی

* نویسنده مسئول: حسن حاجی‌زاده اناری

نشانی: استادیار گروه معارف و تعلیم و تربیت اسلامی، پردیس شهیدچمران، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

تلفن: ۰۹۱۲۶۱۴۱۱۵۶

پست الکترونیکی: hajizadeanari@gmail.com

مقدمه

عرصه‌های اساسی هر دو، دوش‌به‌دوش هم پیش می‌روند (۷). با بررسی پژوهش‌های صورت گرفته مشخص می‌شود که مسئله زن در تاریخ ایران در زمان‌های مختلف، ابعاد و زوایای گوناگونی داشته است که در دل تاریخ تحولات ایران می‌توان ردپای قرائت‌های گوناگون پیرامون آن را یافت. در تحلیل کلی آن‌چه مشهود است، وجود دو رویکرد غالب در ارتباط با مسئله زن در لایه‌های هویتی و نقش‌آفرینی است؛ یکی، رویکرد متأثر از سنت و نگاه سنتی به زن و اما دومی، رویکردی متأثر از نگاه به‌اصطلاح مدرن و غربی به زن است (۸). در این جریان از آنجا که هر فرهنگی با توجه به مبانی ایدئولوژی خود مشخص می‌کند چه چیزی مهم، ارزشمند و پسندیده است و سعی در انتقال ارزش‌های خود به سایر فرهنگ‌ها دارد، در همین ارتباط می‌توان به فرهنگ غرب اشاره کرد که با در اختیار داشتن ابزارها و امکانات مختلف و استفاده از ارتباطات گسترده به ترویج ویژگی‌های خویش می‌پردازد (۲). بر همین اساس در تحقیق حاضر با هدف مقایسه تطبیقی جایگاه زنان در اسلام و غرب، با تأکید بر دیدگاه امام خمینی (ره) و آیت‌الله خامنه‌ای سعی شده است ضمن جمع‌آوری، شناسایی و استخراج مفاهیم کلیدی، آسیب‌هایی که بر پایه الگوی غربی متوجه زنان و جامعه می‌شود، استخراج و متناسب با آن‌ها، راه‌حل‌های باز یابی شأن و منزلت زن از فرمایشات آنان استنتاج گردد.

مبانی نظری

در قرن گذشته به دنبال بررسی‌های صورت گرفته در رابطه با تفاوت جایگاه زنان و مردان، از کشورهای غربی حرکت‌هایی آغاز شد که خود را منجی زنان و طلایه‌دار حقوق زنان معرفی می‌کردند. آنان با شعارهای فراوان ذهن بشر را به این سمت بردند که سعادت زنان در گرو این است که زنان از همه لحاظ مانند مرد به حساب آورده شوند و زن و مرد در تمام کارها برابر باشند. «درحالی که ما می‌دانیم و می‌بینیم که اسلام ۱۴ قرن سابقه ادعای نجات بشریت از ظلم و بی‌عدالتی دارد» (۲).

جایگاه زن در اسلام

در عصر جاهلیت زن جنس درجه دوم و در خدمت منافع قبیله و مردان آن قبیله بود. مشارکت سیاسی آنان در این عصر با توجه به همین اصل قابل تبیین است و به لحاظ مالی از ارث و مهریه محروم بودند و حتی گاهی حق حیات برای آن‌ها قائل نمی‌شدند (۹)، اما با ظهور اسلام، زنان از حقوق ویژه‌ای برخوردار شدند و در جایگاهی متفاوت نسبت به عصر جاهلیت قرار گرفتند (۷). بدون تردید، ارزش و منزلت زن در اسلام را باید از آیات صریح قرآن کریم و دیگر منابع معتبر به دست آورد. خداوند بزرگ در موضوع خلقت زن و مرد، زنان را از همان سرشت مردان آفریده است (۳۹)؛ بنابراین در آموزه‌های اسلام، ارزش‌های انسانی که ملاک سنجش انسان‌ها است، برای زن و مرد به‌طور یکسان ترسیم شده است و هر جا از این گروه انسانی سخن به میان آمده است، با احترام و ملاحظه‌ی شخصیت و مقام و منزلت ایشان است (۹) و چون خاستگاه ارزش‌ها و فضائل، نفس و روح انسان است نه جسم او، زن و مرد در نفس و روح تفاوت ندارند. اسلام حقوق تکوینی برای زن و مرد قائل نشده است و هرگز امتیاز و

زن به‌عنوان مخلوقی از مخلوقات الهی، به‌اندازه‌ای در نظام هستی تأثیرگذار و مهم است، که مرد در این نظام تأثیرگذار است و در شکل‌گیری جامعه انسانی نقش ایفا می‌نماید (۱)؛ اما دیده می‌شود که از ابتدای تاریخ تاکنون به دلایلی و به گونه‌های مختلف، زندگی این نوع بشر همواره مورد فراز و نشیب‌های فراوانی بوده و در اکثر مواقع مورد ظلم قرار گرفته است (۲). بر همین اساس موضوع زن، حقوق و جایگاه وی مورد توجه تعداد زیادی از پژوهشگران قرار گرفته و باعث معطوف سازی تحقیق‌های گسترده در این زمینه برای دستیابی زنان به جایگاه واقعی خود شده است؛ از جمله شرفی (۱۳۷۸) مقاله‌ای با عنوان "شهید مطهری و حقوق زن در اسلام" نوشته است که در آن نویسنده نخست مسأله حقوق زن را از دیدگاه استاد مطهری بیان می‌کند و ناهمانندی حقوق زن و مرد را با بحث در سه محور (۱. جایگاه زن در آفرینش و یگانگی سرشت، یکسانی در رسیدن به کمالات معنوی، نقش زن در تکمیل مرد و آرامش بخشی او نسبت به مرد، ۲. تفاوت‌های طبیعی ۳. فلسفه تفاوت حقوق زن و مرد) توضیح می‌دهد و به این نتیجه می‌رسد که تفاوت‌های طبیعی، منشأ تفاوت حقوقی است نه چیز دیگر و از همین رو این حقوق جزء عرضیات نیست تا تغییر کند (۳). شریعتی و کلانتر معتمدی (۱۳۹۶) در مقاله‌ای تحت عنوان "جایگاه زن در اندیشه امام (ره) و آثار اجتماعی ایشان"، عنوان می‌کنند که بازشناساندن هویت و منزلت زن مسلمان در نتیجه حضور زنان در عرصه‌های مختلف اجتماعی است (۴). حسن‌زاده (۱۴۰۰)، در تحقیقی با عنوان "تطبیق جایگاه زن در نهاد خانواده از منظر اسلام و فمینیسم" نتیجه‌گیری می‌کند که در انسان‌شناسی مبتنی بر فمینیسم، مطالبه حقوق برابر، تنها در صورتی موجه به نظر می‌رسد که هرگونه تفاوت میان دو جنس نفی شود؛ در حالی که جهان‌بینی اسلامی به‌طور مبنایی، حقیقت وجود انسان را روح او می‌داند، نه جسم او نه مجموع جسم و جان و از آنجا که روح از هرگونه شائبه و تأثیر فارغ است، هیچ تفاوتی در انسانیت بین افراد وجود ندارد (۵). شریفی و همکاران (۱۴۰۱)، مقاله‌ای با عنوان "تحلیل محتوای کیفی مصوبات مجلس شورای اسلامی با محوریت زنان در بازه زمانی بیست‌ساله (۱۳۷۶ تا ۱۳۹۶)" ارائه دادند که نتایج نشان داده است که در ایران نگاه جامع نسبت به مسأله زنان، خانواده و توسعه به‌عنوان یک برنامه همه‌جانبه، کم‌رنگ است. برنامه‌ریزی برای زنان بدون مشارکت آن‌ها میسر نمی‌شود و توانمندسازی بانوان مقدم بر ایجاد فرصت‌های برابر است؛ همچنین آموزش مدیران سازمانی و همراه نمودن آن‌ها جهت تسهیل گری و سوق دادن جامعه به عدالت، دارای اهمیت بسیاری است (۶). شاهدی و همکاران (۱۴۰۱) در مقاله‌ای تحت عنوان "مقایسه تطبیقی حقوق خانوادگی زن از دیدگاه فمینیسم و اسلام" بیان می‌کنند که ظهور فمینیسم نشانه بحران در تفکر معاصر غربی بوده و در ستیز با واقعیات طبیعی و داده‌های علمی (روان‌شناختی و زیست‌شناختی و غیره) قرار دارد. فمینیسم در تمامی شاخه‌ها و جلوه‌هایش، هدف و نتیجه‌ای جز ایجاد اختلاف و ناسازگاری بین دو جنس و تشدید بحران عدم تفاهم انسان‌ها ندارد؛ درحالی که در اسلام زن با مرد در حقیقت انسانی و مسیر، تفاوت ندارد براین اساس در

افزایش یافت، درحالی که قبل از انقلاب صنعتی، زنان علاوه بر مراقبت از کودکان و کارهای خانه، وظایف گوناگونی را بر عهده داشتند؛ ولی این وظایف در هماهنگی با وظایف مردان بود و خانه یک واحد تولید بود؛ اما بعد از انقلاب صنعتی با رشد اشتغال، محل کار از خانه جدا شد. همچنین در دوران جنگ اول و دوم جهانی، زنان به کار و اشتغال تشویق شدند تا بتوانند جای مردان را که به نیروهای مسلح ملحق شده بودند، بگیرند. بعد از جنگ جهانی اول همه زنان اخراج شدند، لیکن بعد از جنگ دوم، اخراج زنان به‌طور کامل انجام نشد بلکه اشتغال آن‌ها در مشاغل خدماتی صورت گرفت، مشاغلی که در بازار کار درجه دوم محسوب می‌شدند؛ یعنی مشاغل بی‌ثبات با دستمزد اندک، کار نامناسب، فرصت کم برای ترفیع و پیشرفت شغلی مانند خرده‌فروشی، پیش‌خدمتی و مشاغل مشابه آن. در ادامه با گسترش مشاغل و تقسیم‌کار در جوامع صنعتی، جایگاه زنان دوباره تغییر کرد و در این زمان بود که نقش جنسیتی مطرح شد و زمینه بروز مکاتب فمینیست به وجود آمد (۱۲). این مکاتب در تقابل با خانواده سنتی، اصل و اساس خانواده را مورد تردید قرار داده و ارزش خانوادگی و اخلاقی و نقش مادری، همسری و اخلاقی را فاقد اعتبار دانست و نقش مادری و همسری در نظر آنان راهی برای استعمار زنان بود. (۷).

ترجیح حقوقی برای مردان نسبت به زنان قائل نیست و اصل مساوات انسان‌ها را درباره زن و مرد رعایت کرده است. در این ارتباط باید عنوان داشت که اسلام با تساوی حقوق زن و مرد مخالف نیست، بلکه با تشابه حقوق آن‌ها مخالف است. زن و مرد به لحاظ تکوینی (یعنی از جهت زیستی، روانی و احساسات) کاملاً از یکدیگر متمایزند، و به دلیل همین تفاوت‌های تکوینی، تشابه حقوقی آن‌ها امکان‌پذیر نیست. جنسیت موجب می‌شود که زن و مرد تحت دو صنف از یک نوع واحد قرار گیرند؛ بنابراین، اختلاف و تمایز میان آن‌ها لازمه صفتشان است و بر این اساس، تفاوت حقوقی میان آن‌ها ضروری است (۸). گفتنی است هرچند که اسلام زن را به انجام کارهای داخل خانه تشویق کرده ولی آن را به‌عنوان وظیفه و مسئولیت زنان در نظر نگرفته است (۱۰) و نخواسته زن را نسبت به اجتماع خود بی‌تفاوت قرار دهد؛ بنابراین موظف دانسته در کنار وظایف خانوادگی خود در جامعه نیز حضور پیدا کند و مبتنی بر نیازهای واقعی خود و جامعه، قابلیت‌ها و توان زنانه‌ی خویش، مسئولیت‌های انسانی و الهی محوله را انجام دهد (۱۱).

جایگاه زن در الگوی غربی

با وقوع انقلاب صنعتی در اروپا و تبدیل شدن کار خانگی به کارخانه، تحول اساسی در مفهوم کار پیش آمد و فعالیت اقتصادی زنان در مقابل مرد، زنان را از خانه به کارخانه کشید. در نتیجه مشارکت اقتصادی زنان

جدول ۱: نظریه‌های فمینیستی

اصول	توضیحات
فمینیسم لیبرال	این گروه فقدان حقوق مدنی و فرصت‌های برابر آموزشی را دلیل ستم به زنان می‌دانند و سعی دارند با انجام دادن اصلاحاتی در این زمینه، بدون آن که به بنیادهای اجتماعی و اساسی موجود در جامعه دست بزنند، موقعیت زنان را بهبود بخشند. در نظر این گروه تعیین‌کننده حقوق فرد نیست و سرشت زنان و مردانه کاملاً یکسان است، آن‌چه وجود دارد، انسان است نه جنس. بنابراین جامعه‌ای مطلوب است که در آن تضاد شدیدی میان خصوصیات مردانه و خصوصیات زنانه نباشد، و معتقد هستند، نقش جنسیتی محصول روابط اجتماعی در طول تاریخ است، نه هدیه و ودیعه. و تأکید می‌کنند که در ابتدا، جوامع بشری مادر سالاری بوده، پدرسالاری واقعیت تلخی است که به تدریج بر جوامع بشری تحمیل شده است (۸).
فمینیسم مارکسیستی	با تأکید بر مادر سالار بودن جوامع اولیه بشر، معتقد هستند که پیدایش مالکیت خصوصی در جوامع سبب اسارت زنان شده است و تا زمانی که نظام بورژوازی وجود دارد، این اسارت وجود خواهد داشت. اولین شرط رهایی زنان خانه‌دار از بند اسارت مردان، بازگشت آنان به فعالیت‌های عمومی است (۳۰).
فمینیسم رادیکال	طرفداران این گروه، معتقد هستند که هیچ حوزه‌ای از جامعه از تبیین مردانه برکنار نیست. غایت موردتوجه این تفکر، جامعه دوجنسیتی است که همه افراد واجد خصوصیات زنانه و مردانه باشند، و هیچ‌گونه تمایز نقش به‌واسطه جنسیت صورت نگیرد.
فمینیسم سوسیالیست	طبق این دیدگاه، جنس، طبقه، نژاد، سن و ملیت خود عوامل ستم بر زنان تلقی می‌شوند. فمینیسم سوسیال مردسالاری را نظامی فرا تاریخی می‌داند، به این عنوان که مردان در طول تاریخ بر زنان اعمال قدرت کرده‌اند و معتقد هستند که این نظام در جوامع سرمایه‌داری شکل خاصی می‌یابد (۳۱).

پژوهش حاضر بر اساس هدف، کاربردی بوده و از لحاظ ماهیت و روش از نوع توصیفی-تحلیلی و از نظر روش به کار گرفته شده، آمیخته (ترکیبی) به شیوه اکتشافی است. در همین ارتباط گرانیکو و همکاران (۲۰۲۰) بر این باور هستند که هنگام انجام گزارش تحقیق‌های روش آمیخته، باید به موارد زیر توجه داشت که یک مطالعه به روش آمیخته باید حداقل دو مؤلفه روش‌شناختی (یکی کیفی و دیگری کمی)

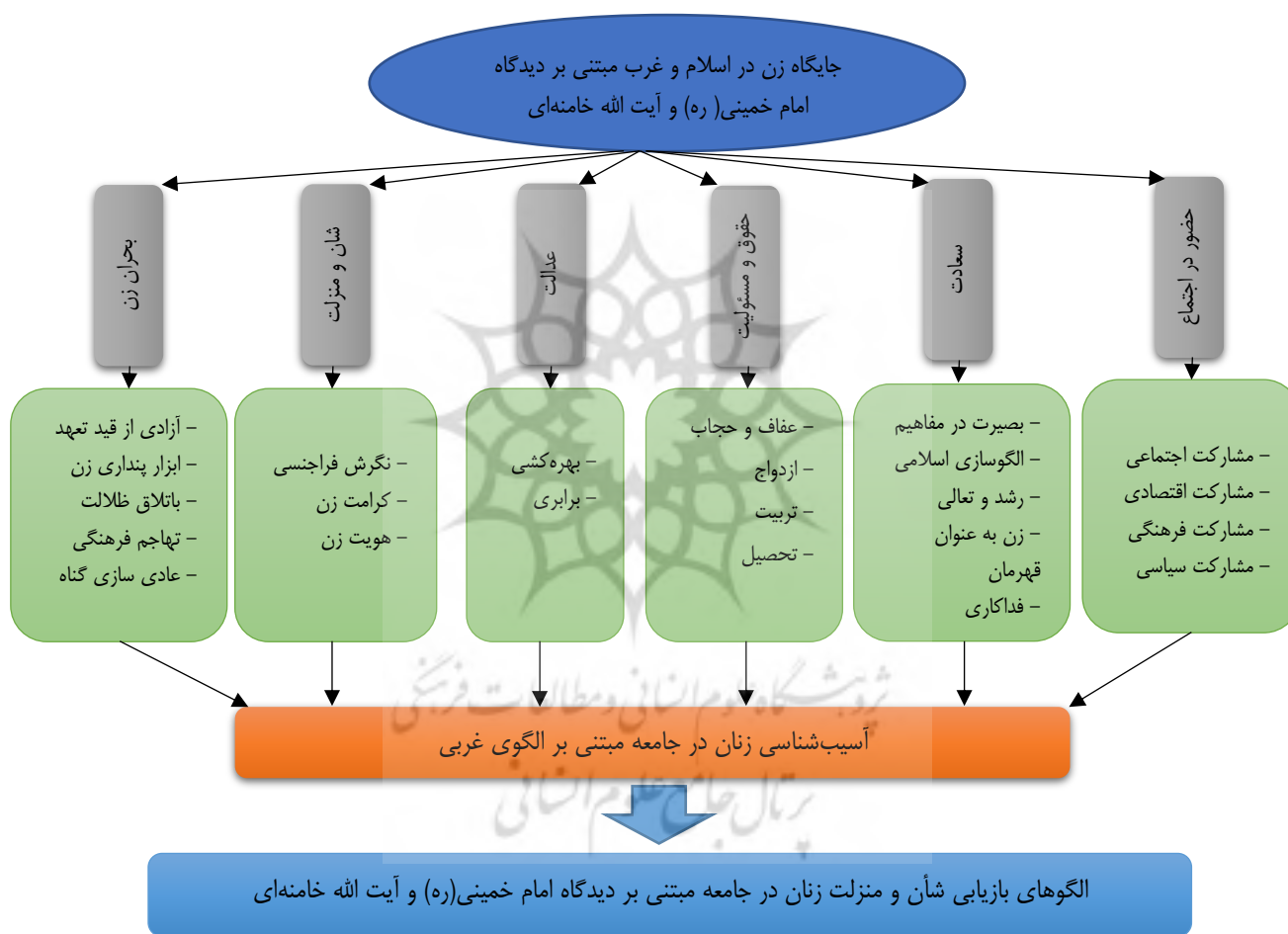
باوجود اثرگذاری اصول حاکم بر مکتب فمینیسم، دو اصل «فردگرایی» و «برابری و تساوی مطلق زن و مرد» به معنای رد هرگونه تفاوت تکوینی میان زن و مرد، در کنار هدف غایی این مکتب مبنی بر «کسب برابری مطلق میان زن و مرد»، روح کلی حاکم بر مکتب فکری فمینیسم را شکل خواهد داد (۱۲).

روش تحقیق

مضمون‌های اصلی)، ج- مضمون‌های فراگیر (مضمون‌های عالی در برگرفته اصول حاکم بر متن به‌عنوان یک کل (۱). لازم به توضیح است که برای گردآوری اطلاعات، با مراجعه به سایت پرتال امام خمینی و آیت‌الله خامنه‌ای، داده‌های متنی اعم از سخنرانی‌های مکتوب و جلسات پرسش و پاسخ با جوانان، مقالات گردآوری شده است. در بخش کمی نیز برای تجزیه و تحلیل از تکنیک مدیریت ریسک FMEA بهره برده شده است؛ بدین‌صورت که بعد از کدگذاری مضامین به روش کیفی، آسیب‌های جایگاه زنان مبتنی بر الگوی غرب از بیانات مقام معظم رهبری و امام خمینی (ره) استخراج شده‌اند، سپس اقدام به ارزیابی سطح ریسک و ارائه پیشنهادها در صورت بارز بودن آسیب‌ها شده است.

داشته باشد و هر مؤلفه به حداقل یک سؤال و هدف تحقیق مشخص، یک طرح تحقیق و تکنیک‌های جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها اشاره داشته باشد (۱۴). بدین منظور از آن‌جا که هدف تحقیق حاضر مقایسه تطبیقی جایگاه زن در اسلام و غرب با تأکید بر دیدگاه‌های امام خمینی(ره) و آیت‌الله خامنه‌ای است، از نرم‌افزار Maxqda برای کدگذاری و تحلیل مضامین استفاده شده است. مکس کیودا در رویکردهای مختلف پژوهش کیفی چون تحلیل مضمون استفاده می‌شود (۱۵). تحلیل مضمون به دنبال استخراج مضامین برجسته یک متن در سطوح مختلف است که بر اساس رویه مشخص مضامین را نظام‌مند می‌کند:

الف- مضمون‌های اصلی (کدها و نکات کلیدی موجود در متن)، ب- مضمون‌های سازمان‌دهنده (مقولات به‌دست‌آمده از ترکیب و تلخیص

شکل ۱: مدل مفهومی تحقیق

زنان هم دگرگون شد. زنان در این جوامع قبل از رنسانس هیچ حقوقی نداشتند و کمتر ایشان را به‌عنوان یک انسان به‌حساب می‌آوردند؛ چنان‌که در کتاب تلمود که شرح تورات است، به زن به‌طور وضوح توهین می‌شود و زن را علت بدبختی بشر معرفی می‌کند (۲۲)؛ بعد از کنار گذاشتن دین در این جوامع به نظر می‌رسید که وضعیت زن نسبت به گذشته بهتر شده است، ولی این بهبود در ظاهر بود چرا که زن در این دوره با مشکلات بیش‌از پیش روبرو می‌شد. یکسان و همسان

یافته‌های تحقیق

حقوق و جایگاه زن امروزه یکی از مسائل مورد توجه حقوق‌دانان و طرفداران حقوق بشری است. با توجه به اینکه زنان از لحاظ کمی اکنون نیمی از جوامع بشری را تشکیل می‌دهند، بی‌توجهی به این قشر و حقوق آن‌ها بی‌خردی محسوب می‌شود؛ اما حقوق و مشخص‌سازی جایگاه زنان دچار پیچیدگی‌هایی هم در جوامع سکولار و هم در جوامع دین‌محور شده است. در سکولار، با رشد صنعت و تکنولوژی، وضعیت

خانوادگی همچون انتخاب همسر، حقوق قضایی همچون حق طرح شکایت و مراجعه به مراجع قضایی و حقوق عبادی همچون تشریف به حج واجب شناخته است (۲۹). در همین ارتباط جهت درک کامل جایگاه زنان در اسلام و غرب، در تحقیق حاضر اقدام به تحلیل کیفی - کمی دیدگاه‌های امام خمینی (ره) و آیت‌الله خامنه‌ای شده به طوری که برای استخراج دیدگاه‌ها و مضامین از نرم‌افزار تحلیل کیفی MAXQDA استفاده شده است. در این میان ۲۵ مضمون پایه در ۶ مضمون سازماندهی شده، شناسایی شده‌اند که فراوانی آن‌ها به شرح زیر بوده‌اند:

نمودن زن در حقوق و تکالیف نه تنها وضعیتش را بهتر نکرد، بلکه این بار او را در مهله‌ای دیگر فرورد چراکه نادیده گرفتن وضعیت روحی و جسمی زنان، داشتن انتظارات بیش از توان از آن‌ها، کشاندن زنان به محیط‌های ناامن کارخانه‌ها و صنایع، معضلی بود که جامعه غرب برای زنان به وجود آورد (۱). در مقابل با ظهور اسلام، زنان از حقوق ویژه‌ای برخوردار شدند و در جایگاهی متفاوت نسبت به عصر جاهلیت قرار گرفتند. خداوند در موضوع خلقت زن و مرد بیان می‌کند که زنان را از همان سرشت مردان آفریده است (النساء/۱)، و افتخار نظام حقوقی اسلام این است که از همان ابتدا زنان را دارای حقوق اقتصادی همچون حق مالکیت و توارث، حقوق سیاسی همچون بیعت و انتخاب، حقوق

جدول ۲: مضمون‌های مربوط به جایگاه زن در اسلام و غرب با تأکید بر دیدگاه‌های امام خمینی (ره) و آیت‌الله خامنه‌ای

دیدگاه	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
آیت‌الله خامنه‌ای		<ul style="list-style-type: none"> - ابزار پنداری زن در غرب - تهاجم فرهنگی غرب - مشارکت اجتماعی - مشارکت اقتصادی - ازدواج و تعهد اخلاقی در جامعه اسلامی - تربیت فرزند و نسل‌های آینده در جامعه - عفاف و حجاب - تحکیم بنیاد خانواده - رشد و تعالی جامعه - فداکاری - حفظ کرامت زن - نگرش فرا جنسیتی در اسلام - هویت و جایگاه واقعی زن - آزادی
امام خمینی	<ul style="list-style-type: none"> - بحران زن - حضور زن در اجتماع - حقوق و مسئولیت زن - سعادت - شأن و منزلت زن - عدالت 	<ul style="list-style-type: none"> - باتلاق ذلالت زنان در غرب - عادی‌سازی گناه غرب - مراوده کردن گناه در غرب - جهاد تبیین در اسلام - زن به‌عنوان قهرمان - بهره‌کشی در غرب - مشارکت سیاسی زنان در جامعه اسلامی - مشارکت فرهنگی زنان در جامعه اسلامی - تحصیل زنان در جامعه
آیت‌الله خامنه‌ای		
امام خمینی		

منبع: (۲۱)، (۲۸)، (۲۷)، (۲۰)، (۱۸)، (۲۶)، (۲۵)، (۲۴)، (۲۳)، (۲۲)، (۸)

در مورد کار در خانه توسط زنان گفته شده است که زن وظیفه ندارد در خانه خدمت نماید، غذا تهیه کند و نظافت انجام دهد، مگر به میل خویش.

در دیدگاه غرب، مردسالاری به عنوان یک مکانیسم مهم تهدیدکننده برای دسترسی زنان به فرصت‌های اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی است و چنانچه زنان بخواهند در عرصه کار و فعالیت اجتماعی، فرهنگی و سیاسی وارد شوند با این تلقی از آنان که موجودی ضعیف هستند، کمتر به آن‌ها توجه می‌شود، در زمینه اقتصادی دستمزد کمتری می‌گیرند و امکان رشد نخواهند داشت. زن سعی می‌کند الگوی خودش را مرد قرار بدهد و مرد می‌شود الگوی زن؛ زن دنبال کارهای مردانه حرکت می‌کند و از دیدگاه غرب کارهای خانگی هیچ گونه حقی را برای کسب درآمد مستقل برای زنان به وجود نیاورده است. از این رو زنان برای کسب درآمد مستقل باید در بیرون خانه هم کار کنند و یا اینکه

مقایسه تطبیقی جایگاه زنان در اسلام و غرب با توجه به مضامین

(با تأکید بر دیدگاه امام خمینی (ره) و آیت‌الله خامنه‌ای)

مضمون ۱ (حضور در اجتماع): همان گونه که در بیانات حضرت امام خمینی (ره) در مورد مشارکت اجتماعی، مشارکت اقتصادی، سیاسی و فرهنگی زنان در جامعه ذکر شده است، در نظام اسلامی، زن حق مالکیت، رأی دادن و رأی گرفتن داشته و همان حقوقی را دارد که مرد دارا است. ایشان در مسائل اجتماعی و سیاسی، زنان را دارای حقوقی برابر با مردان دانسته و نقش آنان را در سازندگی همانند مردان در نظر می‌گیرد. امام، مقتضیات زمان را در نظر داشت و برای اظهار نظر درباره زن، هرگز او را به خانه محدود نکرد بلکه با روشن‌بینی تمام در مورد حقوق زن در اسلام، فعالیت‌های او را در اجتماع مجاز شمرد و به طور مکرر و بنا بر مناسبت‌ها این مسئله را متذکر می‌شدند، چنانچه در جایی می‌فرمایند: «اسلام می‌خواهد که زن و مرد رشد داشته باشند». حتی

است. در حالی که باید اذعان داشت که حجاب یکی از وسایل امنیت است. در اسلام با حجاب زن، هم خود او امنیت پیدا می‌کند و هم مردان امنیت پیدا می‌کنند و تبلیغ بی‌حجابی، تبلیغ تأمین خواسته‌های غریزی و بهره‌مندی نامشروع مرد از زن است. رعایت فرهنگ حجاب از جانب بانوان به کاهش فساد در جامعه منجر می‌شود. از این طریق حجاب آرامش بیرونی و درونی اجتماع را وسعت می‌بخشد. همان‌گونه که در بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در مورد ازدواج و تعهد اخلاقی در جامعه اسلامی و تربیت فرزند و نسل‌های آینده در جامعه ذکر شده است ازدواج دروازه تشکیل خانواده است و تشکیل خانواده اساس همه تربیت‌های اجتماعی و انسانی است. زن در خانواده یک وقت در نقش همسری ظاهر می‌شود، یک وقت در نقش مادری ظاهر می‌شود؛ هر کدام یک خصوصیتی دارند. در نقش همسری، زن در درجه‌ی اول مظهر آرامش است. بی‌توجهی به خانواده گام نخست فروپاشی خانواده است، بقای خانواده در گرو احترام به قرارداد زناشویی است. زن تربیت کننده است، حال تربیت کننده انسان‌های بافضیلت و شجاع یا انسان‌های بی‌ارزش و بی‌ایده‌آل. در مورد نقش مادری زن، نقش حق حیات است؛ یعنی زن تولیدکننده‌ی موجوداتی است که از او به وجود می‌آیند. او است که حمل می‌کند، او است که وضع می‌کند، او است که تغذیه می‌کند، او است که نگهداری می‌کند. مادرها مایه‌ی انتقال عناصر هویت ملی‌اند، افشاندن‌دهی بذریه ایمان در دل‌ها هستند. در اسلام خانواده رکن اساسی هر جامعه است و حضور زن رکن اساسی خانواده و لازمه تحکیم خانواده است. روش تربیتی اسلام براساس توحید مداری است، زن مسئول است که فرزندان خویش را بر محور توحید قرار دهد و از فرزندان بخواهد در آثار صنع الهی ببینند و همیشه به یاد او باشند و فرزندان امانتی نزد والدین هستند که باید خوب تربیت شوند.

در غرب، خانواده نقطه‌ی ضعف است. از دیدگاه غرب، آسان بودن و بدون قید و بند بودن ارضای غریزه‌ی جنسی، محور ازدواج به شمار می‌آید. باهم بودن برای لذت بردن است و روابط جنسی زن فقط هنگامی مسأله‌ی اجتماعی و قابل تهدید محسوب می‌شود که طفلی به وجود آید، غریبان عشق و شهوت را به یک معنا گرفته و هیچ تفاوتی بین آن دو قابل نشده‌اند. از نظر تربیتی

پایدار و همه‌جانبه صورت گیرد و معتقدند که باید دین را از علوم جدا کرد درحالی که علم و ایمان مکمل و متمم یکدیگرند، نه متضاد با هم. علم نیمی از ما را می‌سازد و ایمان نیمی دیگر را و در شناخت کامل جهان، هم به شناخت علمی نیازمندیم و همه به شناخت دینی و نمی‌توان فکر را محدود به این جهان ساخت. برای ایجاد فکری خلاق و آزاد نیازمند حضور دین در آموزش هستیم.

مضامین ۳، ۴ و ۵ (بحران زن، شأن و منزلت، عدالت): همانطور که آیت‌الله خامنه‌ای می‌فرماید: "اسلام برای آزادی بشر آمد، هم آزادی از قید و بند فشار دستگاه‌های مستبد و ظالم بر طبقات گوناگون انسان و ایجاد حکومت عادلانه برای بشر، و هم آزادی از اندیشه‌ها و تصورات و اوهام حاکم بر زندگی انسان". مهم‌ترین بخش نظریه‌ی آزادی در اسلام، آزادی از این چهارچوب ماده است. اسلام ما را در چهارچوب ماده محصور نمی‌کند. اسلام با آزادی زنان نه تنها موافق است بلکه خود پایه‌گذار آزادی زن در تمام ابعاد وجودی زن است. نگاه اسلام در

در ازای انتقال درآمد به مردان وابسته شوند؛ در حالی که از نظر اسلام، خدمت زنان در منزل اجباری نیست. باید بیان کرد که حضور زنان در اجتماع، سیاست و اشتغال زنان اگرچه با هدف برابری اقتصادی و اجتماعی مطرح شد ولی در عمل، بی‌عدالتی و نابرابری شدیدتری را برای زنان بوجود آورد. اشتغال زنان یعنی اینکه زن دو شغل دارد ولی مرد یک شغل؛ یعنی یک شغل حرفه‌ای زن و دیگری کار در خانه، یعنی زانی که در خارج از خانه کار می‌کنند باید وظایف مربوط به منزل را هم انجام بدهند. این موضوع با توجه به کمبود وقت و محدود بودن توان آن‌ها، به ایشان فشار وارد می‌نماید و موجب کم‌حوصلگی، عصبانیت و افسردگی زنان شده، تمایل به فرزندآوری آن‌ها را کم می‌نماید؛ از طرف دیگر زنان ناخواسته روحیه تقابل پیدا می‌کنند که این آغازی برای فروپاشی خانواده می‌گردد.

مضمون ۲ (حقوق و مسئولیت): در اهمیت موضوع عفاف و حجاب امام خمینی (ره) می‌فرماید یکی از عوامل رشد معنویات زن مسلمان رعایت پوشش اسلامی است و در این زمینه استدلال می‌کنند که چون زن مظهر ذات الهی است و ذات الهی همیشه در حجاب است، پس زن نیز باید حجاب داشته باشد، چون مظهر ذات است و ذات هیچ‌وقت ظاهر نمی‌شود مگر در حجاب. بر همین اساس، امام حجاب را موجب حفظ شخصیت زن، پیشرفت جامعه و دور ماندن آن از ابتذال می‌دانست و بر این باور است که با حفظ حجاب، ارزش‌های والای انسانی محفوظ می‌ماند و معیارهای معنوی در جامعه، سیر صعودی به خود می‌گیرد. از دیدگاه اسلام الگوی حجاب اسلامی برای زن مسلمان چهارچوبی برای حفظ عفت، پاکدامنی و امنیت خاطر فراهم می‌آورد.

از دیدگاه غرب، حجاب مسئله‌ای دینی است و در سطح جامعه نباید ظهور پیدا کند و رعایت پوشش و حجاب نشاط و شادی را از زن می‌گیرد و باعث جلب توجه و عدم امنیت وی می‌شود. از دیدگاه غرب حجاب باعث می‌شود زنان امکان حضور فعال در جامعه را نداشته باشند و باعث خانه‌نشین شدن ایشان می‌شود و همچنین کارایی‌شان را می‌گیرد. از دیدگاه غرب زیبایی ظاهری زنان باید نمود بیشتری داشته باشد و تنها راه نجات و پویایی را در مدرنیته و تجدد دانسته‌اند و ایجاد چرخه مد فرایندی است که در دو سده اخیر مورد توجه سرمایه‌داران قرار گرفته فرزندان توجهی ندارند و به نظر آنان این والدین هستند که ناظر بر تربیت فرزندان هستند.

می‌توان گفت که آسان بودن و بدون قید و بند بودن ارضای غریزه‌ی جنسی، عامل اصلی متلاشی شدن خانواده‌ها و افزایش فرزندان بی‌هویت است. توجه به دیدگاه غرب منجر به افزایش طلاق، کاهش نرخ ازدواج، تأخیر در ازدواج، کاهش قابل توجه در فرزندآوری با وجود افزایش تعداد بچه‌های به دنیا آمده خارج از چهارچوب ازدواج، ظهور الگوهای جدید خانواده از جمله خانواده‌های تک‌والدی می‌شود.

از نظر تحصیل، اسلام به همه علوم توجه ویژه‌ای دارد و تمامی آموزش‌ها باید دارای هدف الهی باشد. به همین منظور، علوم دارای محتوای دینی و الهی است حتی علمی که آموزش داده می‌شود باید مخالف با اصول و فروع دین نباشد.

در غرب محتوای آموزش بر مبنای پیشرفت و توسعه بنا شده است؛ یعنی از همه علوم سایر ملل و جوامع باید استفاده کرد تا پیشرفت و توسعه

ضاللت غرق می‌کنند و در تلاش برای ترویج فرهنگ خود در سایر کشورها می‌باشند.

می‌توان گفت حذف دین در زندگی با بحران معنویت و هویت همراه است که پیامدهای شوم آن را می‌توان فحشاء، بی بندوباری، از بین رفتن حیا و هویت زن، ابزارپنداری زن، همجنسگرایی، رکود انسان، پوچگرایی، عادی‌سازی گناه و آزادی بدون تعهد دانست. **مضمون ۶ (سعادت):** امام خمینی (ره) همواره تأکید می‌کردند که هیچ مانعی برای رشد و تعالی زنان به معنی آزادی واقعی وجود ندارد و این دیدگاه را در فرمایشات خود مطرح می‌کردند. مرد مسلمان و زن مسلمان در مورد ارزش‌های الهی و انسانی هیچ تفاوتی با همدیگر ندارند. هر دو وظایف مشترکی دارند؛ وظیفه امر به معروف مشترک است، وظیفه خدمت مشترک است، وظیفه جهاد فی سبیل الله (برای) هر کدام به نوعی مشترک است، مربوط به مرد یا مربوط به زن ویژه نیست. قرآن، زن را الگو قرار می‌دهد، نه فقط برای زنان بلکه برای همه انسان‌ها چه در زمینه کفر و چه در زمینه ایمان و زنان برای الگوسازی باید دیدگاه توحیدی داشته باشند و با دید بصیرت است که می‌توانند درست را از نادرست و حق را از باطل، به آسانی تشخیص دهند. زن اسلامی زنی است که راه را درست می‌رود، هدف را درست تشخیص می‌دهد و در این راه حاضر به فداکاری است و چنین زنی عظمت می‌آفریند و یک قهرمان است.

کنند و راه‌هایی و تعالی انسان از منجلاب تبیض، فساد و فحشای نامحدود زن، روی آوردن به دین مبین اسلام است.

در همین راستا، در ادامه تحقیق ضمن آسیب‌شناسی زنان مبتنی بر الگوی غرب، سعی بر ارائه الگوهای مطلوب، جهت بازیابی شان و منزلت زنان در اسلام با استنتاج از بیانات مقام معظم رهبری و امام خمینی (ره) شده است.

بر همین اساس در این بخش از تحقیق با استفاده از مدل FMEA سعی بر شناسایی و استخراج آسیب‌های جامعه به‌طور عام و زنان مبتنی بر الگوی غرب از بیانات مقام معظم رهبری و امام خمینی (ره) شده است. احتمال وقوع: بعد از بررسی شدت اثر، لازم است احتمال رخداد آن‌ها بر جامعه سنجیده شود، برای این منظور امتیازاتی از احتمال وقوع خیلی بالا ۱۰ تا ۱ بسیار کم داده شده است. احتمال کشف: برای تبیین این مسئله که اثرات بالقوه خطر الگوی زن غربی تا چه مقدار قابل شناسایی هستند، از غیرقابل کشف با مقدار عددی ۱۰ تا احتمال کشف با مقدار ۱، امتیازگذاری شده‌اند.

مورد خلقت زن، انسانی و به دور از نگاه جنسیتی است و حاکی از عدم تفاوت در خلقت زن می‌باشد. از دیدگاه اسلام، برابری برحسب گوهر و ذات است نه براساس برابری جنسیتی، برابری زن و مرد بدین سان معنا می‌شود که هرکدام از آن‌ها قابلیت وجودیشان همانند بوده و هیچ‌یک ارجحیت و برتری بر دیگری ندارند. می‌توان گفت اسلام نگاه فراجنسیتی به زن دارد و برای زن قداست و ارزش خاصی قائل است و نگاه ابزارگری به زن را لغو و برای وی همچون مردان کرامت ذاتی (صرف نظر از جنسیت، رنگ، نژاد، موهبت عقل و خرد است) و اکتسابی (تقوا) قائل است.

در دیدگاه غرب، آزادی که برای زنان مطرح است آزادی مطلق، بر اساس قوانین بشری و ناظر بر مسائل اجتماعی است که جنسیت او بر انسانیتش می‌چربد و ابزارگری جنسی برای مردان و در خدمت سرمایه‌داری جدید است. در فرهنگ غرب، به لحاظ تفکر مادّی‌گری و عمل در راستای چنین نگرشی احترام و ارزشی که زن در فرهنگ غرب داراست، در راستای غرایز مادّی بشری انجام می‌شود. یکی از خصوصیات فرهنگ غربی، عادی‌سازی گناه است؛ گناهان جنسی همچون همجنسگرایی را عادی می‌کنند و با مطرح کردن برابری جنسیتی و بهره‌کشی جنسی از زن، هویت زن را زیر سؤال می‌برند و با قراردادن زن به عنوان ابزار جنسی، وی را در باتلاق

در الگوی زن غربی، نگاه ضد دینی نسبت به زن وجود دارد و جنبش‌هایی برای احیای حقوق زن صورت گرفته است که یکی از چالش‌های زن غربی، فمینیسم است که زن و مرد را از هر جهت برابر می‌داند. در دیدگاه غرب وجود دین مانعی برای رشد و تعالی زنان محسوب می‌شود به نحوی که در دیدگاه غرب آنچه مهم است ظاهر است نه باطن، وضعیت فعلی نه بعدی و فرجام امور جایگاه خاصی ندارد و درکل می‌توان گفت بصیرت جایگاهی ندارد و باید در لحظه زندگی کرد تا بتوان مسیر رشد و تعالی را طی کرد؛ در حالی که آنچه اهمیت دارد الگوی توحیدی برای زنان است تا بتوانند مسیر رشد و تعالی را طی بر اساس مطالعات صورت گرفته در تحقیق حاضر ۲۳ خطر بالقوه در ۵ اثر بالقوه شناسایی شده‌اند. این اثرات بالقوه خطرناک ناشی الگوی زن غربی دارای شدت، احتمال وقوع و کشف متفاوت بر سیستم جامعه بوده‌اند که وضعیت آن‌ها به شرح ذیل قابل بیان است. شدت اثر: در این قسمت شدت وخامتی که الگوی زن غربی بر جامعه تحمیل کرده است، سنجیده می‌شود. برای این منظور امتیازات از ۱۰ به‌عنوان فلج‌کننده سیستم تا ۱ بی‌اثر داده می‌شود.

جدول ۳: آسیب‌شناسی زنان مبتنی بر الگوی غرب در جامعه اسلامی با تأکید بر دیدگاه‌های امام خمینی (ره) و آیت‌الله خامنه‌ای

خطر بالقوه	اثر خطر بالقوه	شدت	وقوع	کشف	RPN	نوع ریسک
کالایی فرض کردن زن	ابزار پنداری زن	۹	۸	۶	۴۳۲	غیرقابل قبول
آزادی همسو با طبع انسانی، فارغ از بعد روحی زن به‌عنوان خدمتگزار کاهش منزلت زن	دین‌ستیزی	۹	۹	۷	۵۶۷	غیرقابل قبول

بی‌عفتی و بی‌حجابی ترویج خواسته‌های پایان‌ناپذیر بی‌توجهی به دیانت تردید در انتخاب الگوی زن اسلامی دو دستگی در جامعه	روابط آزاد زن و مرد بدون هیچ تعهد افزایش خانواده‌های سیال (بدون تعهد ازدواج) افزایش طلاق کاهش ازدواج افزایش فرزندان بی‌هویت افزایش اضطراب و افسردگی افزایش فساد و فحشا	۱۰	۹	۷	۶۳۰	غیرقابل قبول	فروپاشی بنیاد خانواده
بی‌توجهی به ساختار جسمی و ذهنی زن تحقیر زن جاهلیت از درک صحیح مفاهیم مربوط به توانایی‌های زن	حذف نقش مدیریت و تربیت مادری بی بهره‌گی نسل‌های آینده از محبت واقعی مادر کاهش آرامش در فضای خانواده و جامعه	۸	۸	۶	۳۸۴	غیرقابل قبول	ترجیح جنسیت بر انسانیت
بد تربیت شدن نسل‌های آینده	حذف نقش مدیریت و تربیت مادری بی بهره‌گی نسل‌های آینده از محبت واقعی مادر کاهش آرامش در فضای خانواده و جامعه	۸	۹	۷	۵۰۴	غیرقابل قبول	بد تربیت شدن نسل‌های آینده

بررسی سطح آسیب‌های حاصل از الگوی غربی نشان داده است که مقدار RPN=۶۳۰ و دین‌ستیزی با مقدار RPN=۵۶۷ بیشتر از دیگر موارد گزارش شده است. در این راستا بر اساس بیابانت امام خمینی (ره) و آیت‌الله خامنه‌ای سعی بر ارائه پیشنهادها شده است:

مقدار RPN محاسبه شده برای همه موارد بیشتر از سطح قابل قبول ۳۰۰ RPN= بوده است که خود نشانگر بارز بودن اثرات بالقوه خطر ناشی از الگوی غربی در جامعه است. در این میان فروپاشی بنیاد خانواده با مقدار

جدول ۴: پیشنهادهای بازیابی‌شان و منزلت زنان در جامعه بر پایه دیدگاه امام خمینی (ره) و آیت‌الله خامنه‌ای

پیشنهادها و بازیابی‌شان و منزلت زنان	آسیب زنان	شدت	احتمال	کشف	RPN	سطح
- الگو گیری از زنان برجسته اسلام (حضرت زینب، زهرا و خدیجه)	ابزار پنداری	۷	۷	۵	۲۵۹	قابل قبول
- اهتمام به جهاد تبیین	دین‌ستیزی	۶	۵	۴	۱۲۰	قابل قبول
- توجه و تأکید بر حقوق و مسئولیت زنان مبتنی بر توانایی‌های جنسی واقعیت‌ها	فروپاشی بنیاد خانواده	۷	۶	۵	۲۱۰	قابل قبول
- تعامل فرهنگی با جهان مبتنی بر بهره‌گیری از جنبه‌های مثبت و مصالح جامعه	ترجیح جنسیت	۷	۶	۷	۲۹۴	قابل قبول
- افزایش سطح اطلاعات و تحصیلات زنان	بد تربیت شدن جامعه	۷	۶	۵	۲۱۰	قابل قبول

بحث و نتیجه گیری

خداوند متعال جلوه‌ای از جمال خود را در وجود زن به تجلی در آورده و برای زن که آیت و نشانه قدرت و حکمت پروردگار در جهان است، در فرایند تعلیم و تربیت نسل، جایگاهی ویژه قرار داده است. زن مظهر عاطفه، مهر و محبت است که همگی از مظاهر جمال حق‌اند و این عوامل، خمیرمایه اصلی رشد و تربیت نسل صالح را تشکیل می‌دهند. زنان همانند مردان شایستگی رسیدن به مراحل عالی کمال را دارند و از این حیث تفاوتی میان زن و مرد وجود ندارد. مؤید این مطلب این سخن است «یا ایها الناس اتقوا ربکم الذی خلقکم من نفس

پیشنهادهای ارائه شده نشان داده‌اند که اثرگذاری مطلوب بر کاهش سطح ریسک‌ها داشته‌اند، به طوری که بیشترین عملکرد مربوط به کاهش دین‌ستیزی بوده است، به گونه ای که با ۴۴۷ واحد بهبودی، مقدار RPN=۱۲۰ به سطح قابل قبول کاهش داده شده است. در مرتبه بعدی بهترین عملکرد مربوط به کاهش ریسک فروپاشی بنیاد خانواده با ۴۲۰ واحد بهبودی بوده که به مقدار RPN=۲۱۰ و سطح قابل قبول رسیده است؛ بنابراین بر اساس یافته با اجرایی شدن راهنمایی‌ها و بیابانت امام خمینی (ره) و آیت‌الله خامنه‌ای ما شاهد کاهش قابل توجهی از آسیب‌ها خواهیم بود که متوجه زنان، مبتنی بر الگوی غربی است.

ریسک ۶۳۰ و ۵۶۷ در سطح جدی‌تری قرار داشته‌اند. در همین ارتباط برای کاهش سطح آسیب‌های شناسایی شده ۶ راه‌حل (الگو گیری از زنان برجسته اسلام، اهتمام به جهاد تبیین، توجه و تأکید بر حقوق و مسئولیت زنان مبتنی بر توانایی‌های جنسی واقعیت‌ها، تعامل فرهنگی با جهان مبتنی بر بهره‌گیری از جنبه‌های مثبت و مصالح جامعه، افزایش سطح اطلاعات و تحصیلات زنان) بنابر مضامین استخراج شده ارائه شده‌اند که سطح ریسک‌ها را به سطح قابل قبول کاهش داده‌اند. با مرور پژوهش‌های صورت گرفته می‌توان دریافت که تا به حال پژوهشی در زمینه مقایسه تطبیقی جایگاه زنان در اسلام و غرب با تأکید بر دیدگاه امام خمینی (ره) و آیت‌الله خامنه‌ای با به کارگیری از روش تحلیل مضمون در محیط MAXQDA و برای بخش کمی از تکنیک مدیریت ریسک FMEA انجام نشده است؛ بنابراین می‌توان گفت یکی از نقاط قوت این پژوهش به کارگیری نرم‌افزارهای مکس کیودا و FMEA برای کدگذاری و تحلیل مضامین و شناسایی آسیب‌های حاصل از توجه به الگوی زن غربی می‌باشد. در نهایت برای دستیابی زنان به جایگاه‌ها واقعی بنا بر دیدگاه امام خمینی و آیت‌الله خامنه‌ای توجه به نقشه‌راه‌های زیر ضروری است:

- الگوسازی صحیح و نهادینه شدن پیروی از الگوی زن اسلامی
- روشن‌سازی حق از باطل تحت عنوان جهاد تبیین
- نگاه فرا جنسیتی به زنان و توجه و اهتمام به توانایی‌های واقعی زن
- تسهیل گفتمان تمدن‌ها در رابطه با زن برپایه مصالح جامعه

ملاحظات اخلاقی

پیش از اجرای پژوهش از شرکت‌کنندگان رضایت آگاهانه کتبی گرفته شد و تمام شرکت‌کنندگان با رضایت خود در پژوهش شرکت داشتند و محققان به آن‌ها اطمینان دادند که نتایج تحقیق محرمانه خواهد بود.

حامی مالی

تمام منابع مالی و هزینه پژوهش و انتشار مقاله تماماً بر عهده نویسندگان بوده و هیچ‌گونه حمایت مالی دریافت نشده است.

مشارکت نویسندگان

مقاله حاصل تلاش مطالعه کلیه نویسندگان است.

تعارض منافع

هیچ تضاد منافی در این پژوهش وجود ندارد.

واحد...» ای مردم از پروردگارتان که شمارا از نفس واحدی آفریده... پروا کنید؛ بنابراین جایگاه زن در جامعه اسلامی، همانند مردان است و در اختصاص امکانات و یا فرصت‌های اجتماعی نمی‌توان سهم آنان را در نظر نگرفت. قرآن کریم همواره جامعه انسانی را مورد خطاب قرار داده و ذکوریت انوئیت را در مباحث اخلاقی و عرفانی دخالت نمی‌دهد. در همین ارتباط مقام معظم رهبری می‌فرماید: «در بینش اسلام، زن از نظر معرفت، اندیشه، فکر و قرب به خداوند مانند مرد است و به هیچ وجه نباید با زن با افراط و تفریط و دور از شأن او برخورد کرد. زن و مرد دارای وظایف و مسئولیت‌های مشترک و نیز اختصاصی هستند که باید با دقت شناخته و تبلیغ شوند». همچنین امام خمینی (ره) زن را همچون مرد بر سرنوشت خود مسلط دانسته و او را در مسیر کمال و کسب فضائل همچون مرد قلمداد کرده و نقش زن را در سعادت و شقاوت جامعه بسیار مهم و مؤثر می‌داند، به طوری که نقش زن را تمدن‌سازی عنوان می‌کردند و برای زنان شأن و شخصیتی والا و نقش بزرگ حتی بزرگ‌تر از نقش مردان در جامعه قائل بودند (مثلاً زنان را مبدأ همه خیرات و همه سعادت می‌دانستند و معتقد بودند که اگر زن‌های انسان‌ساز از ملت گرفته شوند ملت‌ها به شکست و انحطاط دچار خواهند شد)؛ بنابراین در نظام اسلامی زن به‌عنوان یک انسان می‌تواند مشارکت فعال با مردان در بنای جامعه اسلامی داشته باشد ولی نه به‌صورت یک شیء. نه او حق دارد خود را به چنین حدی تنزل دهد و نه مردان حق دارند که به او چنین ببینند، همان‌طور که جامعه غرب به آن گرفتار است و در تحقیق حاضر به آن اشاره شده است، به طوری که بر اساس نتایج تحقیق حاضر (تحلیل مستندات به روش تحلیل مضمون با استفاده از نرم‌افزار MAXQDA) ۱۲۰ کد در ۶ بعد (بحران زن با ۲۶ کد، سعادت با ۲۶ کد، حقوق و مسئولیت با ۲۴ کد، عدالت با ۱۰ کد، شأن و منزلت با ۱۸ کد، حضور در اجتماع با ۱۶ کد) مربوط به زن و جایگاه آن در جامعه اسلامی و غرب از مستندات و بیانات امام خمینی (ره) و آیت‌الله خامنه‌ای استخراج شده‌اند. بعد از مقایسه تطبیقی دیدگاه اسلام و غرب با توجه به مضامین سازمان‌دهنده (با تأکید بر دیدگاه امام خمینی (ره) و آیت‌الله خامنه‌ای)، آسیب‌های حاصل از توجه به الگوی زن غربی باعث شناسایی ۲۳ آسیب با ۵ اثر بالقوه آسیب (ابزارپنداری، دین‌ستیزی، فروپاشی بنیاد خانواده، مرجعیت جنسیت بر انسانیت، بد تربیت شدن نسل‌های آینده) با استفاده از تکنیک مدیریت ریسک FMEA شده است. در این میان همه آسیب بالقوه شناسایی شده زن مبتنی بر الگوی غربی در سطح ریسک بارز گزارش شده‌اند، ولی فروپاشی بنیاد خانواده و دین‌ستیزی با مقادیر

- perspective of Martyr Motahari. master's thesis in the field of Islamic philosophy and theology, Malayer University.
3. sharafi, H. (1999). Martyr mutahary and women"s rights in the quran. Qru'anic Reserches, 5(17-18), 142-173.
 4. Shariati, E., & Kalantar motamedi, H. S. (2017). The position of woman in the thought of Imam Khomeini and his social

- effects. *Journal of Social Theories of Muslim Thinkers*, 7(2), 131-153.
5. Hasanzadeh, S. (2021). A Comparative Study of the Position of Women in the Family Institution from the Perspective of Islam and Feminism. *Seraje Monir*, 11(38), 31-64.
 6. Sharifi, E., fathi, S., & Safiri, K. (2022). Qualitative content analysis of parliament acts with a focus on women (1376-1379). *Quarterly Journal of Women and Society*, 13(50), 67-84.
 7. Shahadi, G., Abdollahpour, k., Gholampour, t., Kariminia, m. m., & Ansari Moghadam, m. (2022). comparative comparison of women's family rights from the perspective of feminism and Islam. *Journal of New Achievements in Humanities Studies*, 5(51), 1-17.
 8. khademi, A., & taghizade, F. (2019). Conceptual model of women issue in the Discourse of the Islamic Revolution, A Case Study of Ayatollah Khamenei's thought system. *Woman in Development & Politics*, 17(2), 257-277 .
 9. Qadri Joybari, R., & Kariminia, M. M. (2022). The social character of women in the Qur'an and the Ahadeen. *Journal of Contemporary Research in Sciences and Research*, 4 (37), 41-49.
 10. Zaghian, I., zareei Mahmoudabadi, H., Kafi, M., & Salehzadeh, M. (2022). Model of women's care roles in the family system based on the personality of Holy Fatemeh. *Islamic-Iranian Family Studies Journal*, 2(1), 40-61.
 11. Alasvand, F. (2011). *Woman in Islam*. Qom: Hajar Publishing, edition 2
 12. Biria, S. (2020). Comparative Study of Islamic and Western Perspective of Women's participation in economic activities. *Women Interdisciplinary Researches*, 2(2), 41-55.
 13. Sabri Khosh Akhlaq, Z. (2011). the third meeting of strategic thoughts of women and family. convener-secretariat of the meeting of strategic thoughts.
 14. Granikova, V., Hong, Q. N., Crist, F., Pluye, P. (2020). Mixed methods research in library and information science: A methodological review. *Library & Information Science Research*, 42 (1), 1-17.
 15. Dawodi, A. (2020). Pathology of the Religious Change in Khuzestan Province. *Strategic Studies Quarterly*, 23(2), 155-180.
 16. Attride-Stirling, J. (2001). Thematic Networks: An Analytic Tool for Qualitative Research. *Qualitative Research*, 1(3), 385-405
 17. Amin Jafari, b. (2019). the role of women in the economy from the perspective of Hazrat Khomeini (pbuh). Imam Khomeini portal.
 18. Rahmati, H. (2007). Women's dignity in Islam and West: A Comparative Study on Imam khomeini and Feminist Views. *Pajouheshnameh Matin*, 9(36), 71-95.
 19. Avanj, M. (2016). The position of women in Imam Khomeini's perspective, Imam Khomeini's portal
 20. Shiroudi, M. (2005). a look at the position of women in the ancient era, Islam, the West and the Islamic Republic of Iran. *Menbaran Zamzam*, 18, 96-118.
 21. Saeedyan Jazi, M., & Yaraghi, S. (2015). Analysis of the Relationship Between Women and Freedom in Islam in Comparison with West on the Base of Ayatollah Khamenei's Thoughts. *Journal of the Wisdom of the Prophet,s Household*, 2(2), 11-24.
 22. Ayatollah Khamenei, A. (2019). statements in the meeting with Madagan. The Official Website of the Office for the Preservation and Publication of the Works of the Grand Ayatollah Sayyid Ali Khamenei.
 23. Ayatollah Khamenei, A. (2014). statements in the meeting with regime officials and ambassadors of Islamic

- countries. The Official Website of the Office for the Preservation and Publication of the Works of the Grand Ayatollah Sayyid Ali Khamenei.
25. Ayatollah Khamenei, A. (2011). statements in the students of Kermanshah. The Official Website of the Office for the Preservation and Publication of the Works of the Grand Ayatollah Sayyid Ali Khamenei.
26. Ayatollah Khamenei, A. (2011). statements in a meeting with a group of elite women. The Official Website of the Office for the Preservation and Publication of the Works of the Grand Ayatollah Sayyid Ali Khamenei.
27. Ayatollah Khamenei, A. (1995). statements in the meeting of a group of responsible and expert women of the country with the leader of Anglai.
28. Afshinpour, M. (2020). the role of women in the field of culture with an approach to the views of Imam Khomeini (RA). Ministry of Culture and Islamic Guidance.
29. Sharifi, S. (2011). The Position of Women in Spiritual Promotion of Society according to Imam Khomeini (r.a). Tahura, 4(11), 15-41.
30. Mohsani, A. A. (2016). evaluation and investigation of the position of women's rights in Islam. conference of modern researches of Iran and the world in psychology and educational sciences, law and social sciences.
31. Rodger, N. (2008). History of theories, tendencies and criticism of feminism. National Youth Organization, Office of Women's Studies and Research, edition 1.
32. Jaggar, A. Bordo, S. (1998). Gender/body/knowledge: feminist reconstructions of being and knowing. Rutgers University Press, New York.
33. Shariati, S.S., Afsharian, N. (2016). Holy Quranic women, an epistemological alternative to the distorted western woman. Counseling Culture and Psychotherapy, 8(29), 1-34.